EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 6.9.2022.
COM(2022) 661 final

2022/0273 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem piemērošanas pilnīgu apturēšanu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (turpmāk "nolīgums par vīzu atvieglotu izsniegšanu"), kas stājās spēkā 2007. gada 1. jūnijā[1]. Nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu mērķis ir, pamatojoties uz savstarpīgumu, atvieglot vīzu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem, ja paredzētā uzturēšanās nepārsniedz 90 dienas 180 dienu laikposmā. Eiropas Savienība nolīgumus par vīzu atvieglotu izsniegšanu ir noslēgusi tikai ar ierobežotu skaitu izvēlētu trešo valstu. Šādiem nolīgumiem jābūt par pierādījumu savstarpējai partnerībai starp ES un attiecīgo valsti, un to pamatā jābūt savstarpējai kopīgo vērtību ievērošanai.

2011. gadā tika sāktas sarunas par nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu pārskatīšanu nolūkā ņemt vērā izmaiņas ES tiesiskajā regulējumā un pieredzi, kas gūta, īstenojot nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu. Vienlaikus tika sākts dialogs par "Kopējiem pasākumiem ceļā uz vīzu režīma liberalizāciju". Abas darbības tika iesaldētas, reaģējot uz Krievijas 2014. gadā īstenoto Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles pilsētas nelikumīgo aneksiju[2].

Reaģējot uz šo 2014. gadā notikušo nelikumīgo aneksiju un nepārtrauktajām destabilizējošajām darbībām Ukrainas austrumdaļā, Eiropas Savienība ir ieviesusi i) ekonomiskas sankcijas, kam par iemeslu ir Krievijas darbības, kuras destabilizē situāciju Ukrainā, un kas ir saistītas ar Minskas vienošanos nepilnīgo īstenošanu; ii) sankcijas par darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība; iii) sankcijas, ar kurām reaģē uz Krievijas Federācijas īstenoto Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles pilsētas nelikumīgo aneksiju.

Krievijas Federācijas lēmums atzīt valdības nekontrolētās teritorijas Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalos par neatkarīgiem subjektiem un lēmums nosūtīt Krievijas karaspēku uz Ukrainu, kā arī pret tās teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību vērstā nepamatotā un neprovocētā militārā agresija ir nopietns starptautisko tiesību un starptautisko nolīgumu, tai skaitā ANO Statūtu, Helsinku Nobeiguma akta, Parīzes Hartas un Budapeštas memoranda, pārkāpums.

Krievijai kā Minskas vienošanos parakstītājai ir skaidra un tieša atbildība strādāt pie tā, lai rastu mierīgu risinājumu. Pieņemot lēmumu atzīt valdības nekontrolētos Ukrainas austrumdaļas reģionus par neatkarīgiem subjektiem, Krievija nepārprotami ir pārkāpusi Minskas vienošanās, kuras nosaka, ka šie apgabali pilnībā jāatgriež Ukrainas valdības kontrolē.

2022. gada 23. februārī ES vienprātīgi vienojās par sankciju pirmo kopumu, kas Krievijai radīja papildu izmaksas un ar ko tika reaģēts uz tās darbībām. Minētās sankcijas ietvēra individuālas sankcijas, finansiālus ierobežojumus un ekonomisko attiecību ierobežojumus

[1] Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (OV L 129, 17.5.2007.).

[2] Padomes secinājumi par Ukrainu, Ārlietu padomes 2014. gada 3. marta sanāksme Briselē.

starp Eiropas Savienību un valdības nekontrolētajiem Doneckas un Luhanskas apgabaliem Ukrainā.

Eiropadome 2022. gada 24. februārī visstingrākajā veidā nosodīja neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu un kopā ar tās starptautiskajiem partneriem pauda pilnīgu Savienības solidaritāti ar Ukrainu un tās iedzīvotājiem. Kopš tā laika Krievija, īstenodama nelikumīgo militāro agresiju, rupji pārkāpj starptautiskās tiesības un izdara nežēlīgus noziegumus pret Ukrainas iedzīvotājiem, kā arī apdraud Eiropas un globālo drošību un stabilitāti. Turklāt Eiropadome pieprasīja Krievijai nekavējoties pārtraukt savas militārās darbības, bez nosacījumiem izvest visus bruņotos spēkus un militāro ekipējumu no visas Ukrainas teritorijas un pilnībā ievērot Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību tās starptautiski atzītajās robežās[3].

Pēc tam Savienība ir reaģējusi ar turpmākiem sankciju kopumiem, kuri ietver aktīvu iesaldēšanu un ceļošanas aizliegumus personām. Savienība ir pieņēmusi arī ierobežojošus pasākumus, kas attiecas uz finanšu, enerģētikas, transporta un tehnoloģiju nozari. Tā ir arī īstenojusi citus pasākumus, proti, daļēji apturējusi nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu piemērošanu[4]. Ar šo pasākumu tika apturēti atvieglojumi attiecībā uz dokumentāriem pierādījumiem, vīzas nodevu, vairākkārtējas ieceļošanas vīzu izsniegšanu un vīzu pieteikumu izskatīšanas procedūru ilgumu. Tas bija vērsts pret Krievijas diplomātisko pasu turētājiem, valdības amatpersonām, darījumu cilvēkiem un uzņēmējdarbības organizāciju pārstāvjiem.

Kopš Krievija sāka pilna apjoma agresiju pret Ukrainu, situācija ir ievērojami pasliktinājusies, proti, ir radītas traģiskas humanitārās sekas civiliedzīvotājiem un infrastruktūrai un Krievija ir vēl vairāk paplašinājusi tās īstenoto pilnīgo vai daļējo okupāciju Ukrainas austrumu un dienvidu reģionos. Miljoniem ukraiņu bija spiesti bēgt, šķērsojot sauszemes robežas, jo gaisa satiksmes maršruti nav pieejami. Lielā mēroga iebrukuma tiešās sekas ir tādas, ka pastāvīgi pieaug to gadījumu skaits, kad no Ukrainas teritorijas tiek šķērsotas tās robežas ar kaimiņvalstīm. *UNHCR* dati liecina, ka 23. augustā šis skaits pārsniedza 11 miljonus, un aptuveni 10 miljonos gadījumu notika ieceļošana ES.

Neformālajā ārlietu ministru sanāksmē, kas notika 31. augustā, dalībvalstis uzskatīja, ka nolīgums par vīzu atvieglotu izsniegšanu ir jāaptur pilnībā, lai ievērojami samazinātu jaunu vīzu skaitu, kuras ES dalībvalstis izsniegs Krievijas pilsoņiem, un novērstu vīzu izdevīgāku iegādi, ko varētu veikt Krievijas pilsoņi.

ES nevar Krieviju, kas īsteno šādu agresijas karu, uzskatīt par nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu pusi, kamēr vien tā turpina īstenot destruktīvu ārpolitiku un pret ES kandidātvalsti vērstu militāru agresiju un pilnībā ignorē noteikumos balstīto starptautisko kārtību.

2. IEROSINĀTIE PASĀKUMI

Militārā agresija pret valsti, kas robežojas ar Eiropas Savienību, pamato pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt būtiskas Eiropas Savienības un tās dalībvalstu drošības intereses.

Krievijas Federācija ir ne tikai apdraudējusi attiecības ar Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, bet arī pārkāpusi Minskas vienošanās, jo tā grauj Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību, kas ir pretrunā tās starptautiskajām saistībām.

[3] Eiropadomes secinājumi, 2022. gada 24. februāris.

[4] Padomes Lēmums (ES) 2022/333.

Turklāt Krievijas Federācija īsteno proaktīvu politiku, nosakot, ka Ukrainas pilsoņiem no Ukrainas reģioniem, kurus okupējuši Krievijas militārie spēki, ir jāizmanto tās starptautiskās pases, un tādējādi pārkāpj Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību.

Saskaņā ar nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu 15. panta 5. punktu katra puse nolīgumu var pilnībā vai daļēji apturēt sabiedriskās kārtības, valsts drošības aizsardzības vai sabiedrības veselības aizsardzības iemeslu dēļ. Krievijas iebrukums Ukrainā rada risku attiecībā uz visiem šiem kritērijiem. Tas, ka Krievija klaji neievēro noteikumos balstīto starptautisko kārtību, ir viens no galvenajiem sabiedriskās kārtības apdraudējumiem. Pastāv arī īpaši riski, piemēram, okupēto Ukrainas teritoriju to iedzīvotāju pārvietošanās, kuri atbalsta Krievijas režīmu un kuriem varētu būt izsniegtas Krievijas Federācijas starptautiskās pases. Šī militārā agresija rada pamatu organizētās noziedzības attīstībai un nelikumīgu ieroču apritei, tādējādi apdraudot Savienības drošības intereses un drošību dalībvalstīs. Paaugstināts risks, kas saistīts ar to, ka Krievijas Federācija izmanto Zaporižjas kodolelektrostaciju par militāru objektu, rada nopietnus draudus cilvēku dzīvībai.

Vispārīgāk runājot, lēmums iebrukt Ukrainā un turpināt militāro agresiju nav savienojams ar uzticamām attiecībām starp ES un Krievijas Federāciju. Nolīgumi par vīzu atvieglotu izsniegšanu ir noslēgti tikai ar ierobežotu skaitu izvēlētu trešo valstu, un to pamatā ir savstarpēja partnerība starp ES un attiecīgo valsti. Valstij, kas īsteno neprovocētu un nepamatotu agresijas karu, vairs nevajadzētu būt tiesībām saņemt atvieglojumus attiecībā uz vīzu izsniegšanu. Tādēļ ir pamatoti pilnībā apturēt nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu attiecībā uz visiem Krievijas Federācijas pilsoņiem.

Apturēšana ietekmēs arī tādas ceļotāju kategorijas kā žurnālisti, skolēni, studenti un pētnieki, kuri vairs nesaņems atvieglojumus, kas paredzēti apturētajā nolīgumā par vīzu atvieglotu izsniegšanu. Ņemot vērā to, cik šādas ceļotāju kategorijas ir svarīgas Eiropas Savienībai, un to, cik svarīgi ir turpināt uzturēt tiešus personiskus kontaktus, šis jautājums tiks risināts gaidāmajās Komisijas pamatnostādnēs par vispārējiem vīzu jautājumiem ar Krieviju.

Tiklīdz Padomes lēmums stāsies spēkā, nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu noteikumi tiks apturēti. Attiecīgi šo noteikumu vietā tiks piemēroti Vīzu kodeksa vispārīgie noteikumi.

3. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Materiālais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 77. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

Turklāt nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu 15. panta 5. punkts nosaka, ka "*[k]atra Puse var šo nolīgumu pilnīgi vai daļēji apturēt sabiedriskās kārtības, valsts drošības aizsardzības vai sabiedrības veselības aizsardzības iemeslu dēļ. Lēmumu par apturēšanu otrai Pusei paziņo ne vēlāk kā 48 stundas pirms tā stāšanās spēkā. Puse, kas apturējusi šā nolīguma piemērošanu, nekavējoties informē otru Pusi, tiklīdz apturēšanas iemesli vairs nepastāv.*"

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Neattiecas.

• Proporcionalitāte

Šis priekšlikums ir samērīgs nepieciešamībai aizsargāt Savienības un dalībvalstu drošību un reaģēt uz neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu. Ņemot vērā drošības situācijas Ukrainā pasliktināšanos Krievijas Federācijas militāro darbību rezultātā un

šo darbību radīto pieaugošo risku Eiropas Savienībai, ir samērīgi pilnībā apturēt nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu.

4. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Dalībvalstis Vīzu jautājumu darba grupas 2022. gada 13. jūlija sanāksmē apsprieda nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu pilnīgu apturēšanu. Dalībvalstis 2022. gada 31. augustā notikušajā neformālajā ārlietu ministru sanāksmē (Gimnihā) arī pauda savu viedokli par apturēšanu un panāca politisku vienošanos par nolīguma pilnīgu apturēšanu.

5. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums nerada papildu izmaksas ES budžetā.

6. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Pasākuma īstenošanu, it īpaši attiecībā uz Šengenas izvērtēšanu, uzraudzīs Komisija.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Priekšlikuma mērķis ir pilnībā apturēt nolīgumā par vīzu atvieglotu izsniegšanu paredzētos atvieglojumus Krievijas pilsoņiem. Tas attiecas uz dokumentāriem pierādījumiem, kas pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz pirms ceļojuma, vīzas nodevas apmēru, vairākkārtējas ieceļošanas vīzu izsniegšanu un vīzu pieteikumu izskatīšanas procedūru ilgumu. Ar šiem dažādajiem elementiem saistītie atvieglojumi vairs nebūs piemērojami, un Krievijas pilsoņiem tiks piemēroti Vīzu kodeksa standarta noteikumi attiecībā uz: vīzas nodevu (Vīzu kodeksa 16. pants), vīzas pieteikumu izskatīšanas maksimālo ilgumu (23. pants), vairākkārtējas ieceļošanas vīzu izsniegšanu (24. panta 2. punkts) un dokumentāriem pierādījumiem, kas pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz pirms ceļojuma (14. pants)[5].

[5] Komisijas Īstenošanas lēmums (2016. gada 6. jūnijs), ar ko izveido apliecinošo dokumentu sarakstu, kādi vīzas pieteikuma iesniedzējiem jāiesniedz Irānā, Irākā un Krievijas Federācijā (C(2016) 3347 final).

2022/0273 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem piemērošanas pilnīgu apturēšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 77. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem[6] ("nolīgums") stājās spēkā 2007. gada 1. jūnijā līdztekus Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par atpakaļuzņemšanu[7].

(2) Nolīguma mērķis ir, pamatojoties uz savstarpīgumu, atvieglot vīzu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem, ja paredzētā uzturēšanās nepārsniedz 90 dienas 180 dienu laikposmā. Nolīguma preambulā ir uzsvērta vēlme atvieglot tiešus personiskus kontaktus, kas ir būtisks nosacījums noturīgu ekonomisko, humanitāro, kultūras, zinātnisko un citu attiecību attīstībā.

(3) Nolīguma 15. panta 5. punkts nosaka, ka "[k]atra Puse var šo nolīgumu pilnīgi vai daļēji apturēt sabiedriskās kārtības, valsts drošības aizsardzības vai sabiedrības veselības aizsardzības iemeslu dēļ." Lēmumu par apturēšanu otrai pusei paziņo ne vēlāk kā 48 stundas pirms tā stāšanās spēkā. Puse, kas apturējusi šā nolīguma piemērošanu, nekavējoties informē otru pusi, tiklīdz apturēšanas iemesli vairs nepastāv.

(4) Reaģējot uz šo Krievijas Federācijas 2014. gadā īstenoto Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles pilsētas nelikumīgo aneksiju un tās veiktajām nepārtrauktajām destabilizējošajām darbībām Ukrainas austrumdaļā, Eiropas Savienība jau ir ieviesusi ekonomiskas sankcijas, ar ko reaģē uz Krievijas darbībām, kuras destabilizē situāciju Ukrainā, un kas ir saistītas ar Minskas vienošanos nepilnīgo īstenošanu; sankcijas par darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sankcijas, ar kurām reaģē uz

[6] OV L 129, 17.5.2007.

[7] Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par atpakaļuzņemšanu (OV L 129, 17.5.2007.).

Krievijas Federācijas īstenoto Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles pilsētas nelikumīgo aneksiju.

(5) Krievijas Federācijai kā Minskas vienošanos parakstītājai ir skaidra un tieša atbildība strādāt pie tā, lai rastu mierīgu konflikta risinājumu saskaņā ar šiem principiem. Pieņemot lēmumu atzīt valdības nekontrolētos Ukrainas austrumdaļas reģionus par neatkarīgiem subjektiem, Krievijas Federācija nepārprotami ir pārkāpusi Minskas vienošanās, kuras nosaka, ka šie apgabali pilnībā jāatgriež Ukrainas valdības kontrolē.

(6) Krievijas Federācijas lēmums atzīt valdības nekontrolētās teritorijas Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalos par neatkarīgiem subjektiem un tam sekojošais lēmums nosūtīt Krievijas karaspēku uz Ukrainu vēl vairāk grauj Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību un ir nopietns starptautisko tiesību un starptautisko nolīgumu, tai skaitā ANO Statūtu, Helsinku Nobeiguma akta, Parīzes Hartas un Budapeštas memoranda, pārkāpums.

(7) Kopš Krievija 2022. gada 24. februārī sāka neprovocēto un nepamatoto agresiju pret Ukrainu, situācija ir pasliktinājusies un Krievija ir paplašinājusi tās īstenoto pilnīgo vai daļējo okupāciju Ukrainas austrumu un dienvidu reģionos. Turklāt Krievija izmanto Ukrainas lielāko, proti, Zaporižjas kodolelektrostaciju par militāru objektu un tādējādi rada risku, ka varētu notikt smags kodolnegadījums, kam būtu plašāka ietekme uz kaimiņvalstīm, tai skaitā dalībvalstīm.

(8) Eiropadome 2022. gada 24. februārī visstingrākajā veidā nosodīja neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu un kopā ar tās starptautiskajiem partneriem pauda pilnīgu solidaritāti ar Ukrainu un tās iedzīvotājiem. Īstenodama nelikumīgas militārās darbības, Krievija rupji pārkāpj starptautiskās tiesības un apdraud Eiropas un globālo drošību un stabilitāti. Sakarā ar to Savienība 25. februārī, reaģējot uz neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju, pieņēma papildu ierobežojošus pasākumus, ar ko daļēji aptur nolīguma piemērošanu[8].

(9) Valstī, kura robežojas ar Eiropas Savienību, notiekoša militāra agresija, kā, piemēram, tā, kas notiek Ukrainā un ir izraisījusi ierobežojošu pasākumu pieņemšanu, pamato pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt būtiskas Eiropas Savienības un tās dalībvalstu drošības intereses.

(10) Krievijas Federācija ir pārkāpusi arī Minskas vienošanās, jo tā grauj Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību. Tas ir pretrunā Krievijas Federācijas starptautiskajām saistībām.

(11) Krievijas Federācijas militārās darbības Ukrainā ir palielinājušas draudus dalībvalstu sabiedriskajai kārtībai, valsts drošībai un sabiedrības veselībai.

(12) Tādēļ, ņemot vērā situācijas pasliktināšanos, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, Padome uzskata, ka būtu pilnībā jāaptur to nolīguma noteikumu piemērošana, kuri paredz atvieglojumus Krievijas Federācijas pilsoņiem, kas piesakās īstermiņa vīzas saņemšanai.

(13) Šis lēmums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK; tādēļ Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Īrijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

---

[8] Padomes Lēmums (ES) 2022/333.

(14) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo pilnībā aptur nolīguma noteikumu piemērošanu Krievijas Federācijas pilsoņiem.

2. pants

Padomes Lēmumu (ES) 2022/333 aizstāj ar šo lēmumu.

Šis lēmums stājas spēkā otrajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un paziņošanas Krievijas Federācijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs